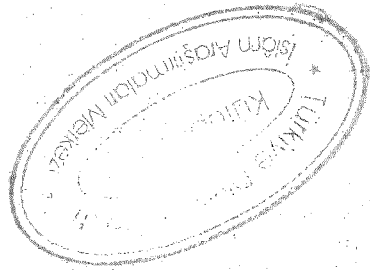

süper devletiyle işbirliğini geliştirmeye muvâffak olmuştur²⁷. Ayrıca, Kazak petrolü eski düşmanlar olan ABD ile İran'ın birbirine yaklaşmasına da katkıda bulunmaktadır²⁸. Kazak yönetimi Rusya destekli İran seçeneğinden vazgeçmekle, sadece ABD'nin menfaatine değil, Kazakistan ve dünyadaki barışı sağlamak yolunda çok isabetli karar almıştır. Zira, Rusya, ABD'yi NATO şemsiyesi altındaki baş düşmanı olarak görerek, ona göre hareket etmekte idi. Halbuki, ABD'nin dışında fırsat kollayan potansiyel Asya ve Avrupa ülkeleri de mevcuttur. Rusya kendi politikasının neticesini kestirememektedir. ABD'nin ekonomik olarak çökertme planı onun siyaseten çökmesine sebep olacaktır. Bu yeni bir düzensizliğin, yeni bir paylaşımın başlamasına neden olacaktır.

Kazakistan ve Rusya'da hükümet değişikliklerine neden olan Kazak-Çin petrol anlaşmasının verecek dersleri çoktur. En evvel Rusya'ya dikkat etmemizi icap ettirmektedir. Rusya'daki değişiklikler her zaman beklenmeyen gelişmelere neden olmaktadır. Bu gelişmeler ilk olarak Kazakistan'ı etkileyeceğinden, Rusya'yla yapılacak herhangi bir siyasi veya iktisadi anlaşmanın ABD menfaatine karşı gelmeyecek şekilde yani "düşmanımın düşmanı düşman kaldıkça dosttur" çizgisinde olması lazımdır.

23 MART 1989

²⁷ "Nazarbayev'e ABD'den özel ilgi.", *Radikal*, 19.11.1997.

²⁸ "Eski Düşmanlar dost oluyor", *Sağduyu*, 07.04.1998.

D.130

SIRBİSTAN'DA BİR ŞEHİR UJIÇE

Cemal BAKO

Ujiçe, Bosna ile Sırbistan'ı bağlayan yol üzerine kurulmuş bir kaledir. Altında Diçina nehri vardır. Etrafı yaşam şartlarına uygun olduğu için güzel bir şehir meydana gelmiştir. Ujiçe ismine ilk defa, 1374'te Jupan Altopmanoviç'e ait bir kale olarak rastlanmaktadır. Sultan II. Mehmed'in Bosna fethine giden askerleri burayı 1463'te fethetmişler. Evliya Çelebi'ye göre; kale bir burun üzerine suyun kenarından tepeye çıkar, üç tarafı uçurum yamaçlarla çevrilmiş kale pek sarpdır. Bir burçtan su dolaplarla yukarı çekilir. Kalede vazife icabında bulunanlar için 10'ev, ve bir küçük Fatih Camii'nin bulunduğu, şehrin 4800 bağlı, bahçeli, kargir evi, bir yahudi mahallesi ile, üç hristiyan mahallesinin olduklarını bildirmektedir. Ateşli silahlardan korunabilmek için pek elverişli olmayan ve Belgrad'ın 10'ten sonra askeri önemi azalan şehir kalesinde 1572 defterine göre 18 kişilik bir askeri kuvvet bulunmaktadır. Sonraları Avusturya savaşlarında önemi artmıştır. Osmanlılar Ujiçe şehrini 1688'de terketmeye mecbur kalmışlar. XVII. yapılan savaşlarda, kale ve şehir çok hasar görmüş. 1689'de Osmanlılar Ujiçe'yi yeniden fethederler, tamir edip 1737'ye kadar Ujiçe halkı sakin bir hayat geçirir. 1737'de çıkan Avusturya Osmanlı savaşlarında, Ujiçe kalesi vire ile teslim edilir. Avusturya ordularına bulunan Sırp gönüllüleri 12000 Türkün katlettiklerini bildirmektedirler. Ujiçe'nin kaybindan sorumlu tutulan kale muhafızı İsmail Bey Bosna Veziri tarafından idam ettirilir. 1838'de Hekimoğlu Ali Paşa'nın sevk ve idaresinden İzvornik Kaptanı Mehmet Kaptan tarafından 20 gün kuşattıktan sonra aman ile teslim almış. XIX. y. Sırp ayaklanmalarının bastırılmasında önemli rolü olan Ujiçe şehri, 1862'de Kanlıca'da yapılan anlaşma ile Sırpistana bırakılması ve Türk tebaasından olanların şehri terk etmelerine karar veriliyor.

Evliya Çelebi şehirde 34 camii ve mescidin olduğunu bildirmektedir. Böylece 34 müslüman mahallesinin var olduğunu tespit etmek mümkün oluyor. Aşağıda saydığımız camii ve önemli Osmanlı mimarisi eserleri Evliya Çelebi ve İ. H. Ayverdi'den alınmıştır.

1. Alay Beyi Camii ve Darülkurra. Evliya Gayet ferrah ve kurşun örtülü, yüksek minareli olduğu beyan eder ve avlu içinde darülkurra olduğunu yazmaktadır.
2. Çeribaşı camii.
3. Hacı Kurt Camii (Ev. K. K. 758 d., 70 s.)